

маневреності (або оперативності і гнучкості); принцип відповідальності за виконання зобов'язань при взаємодії (за наслідки взаємодії); принцип заохочення; принципи цілеспрямованості; свободи обговорення проблем, які мають взаємний інтерес; поваги позицій та точок зору суб'єктів взаємодії тощо.

І, нарешті, останнє. Концепція співробітництва поліції з громадськістю за останні кілька десятиріч стала важливим елементом планування діяльності багатьох поліцейських сил та підрозділів Європи та Північної Америки. В інших країнах накопичений величезний досвід впровадження різноманітних програм і форм співробітництва з населенням. Цей досвід необхідно ретельно вивчати, переосмислювати і при можливості впроваджувати на Україні, оскільки на основі його узагальнення можна і необхідно розроблювати рекомендації з покращення взаємодії поліції і населення з урахуванням як сучасних умов, світової практики, так і менталітету українського народу.

Одержано 12.10.2017

УДК 342.15

Ярослав Васильович СИНЯК,

курсант 4 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5177-0337>

ЩОДО ПОНЯТТЯ «ПРАВООХОРОННА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ»

В умовах нормального стану існування держави визначальним є забезпечення громадського порядку, однак в умовах надзвичайного стану на перший план виходить забезпечення національної безпеки та обороноздатності держави. Значить нормальне функціонування всіх сфер суспільної життєдіяльності вимірюється рівнем забезпечення громадського (публічного) порядку. Саме публічний порядок є запорукою підтримання миру і безпеки громадян задля того, щоб кожен член суспільства міг безперешкодно користуватися всіма благами сучасного світу. При цьому, сутність публічного порядку визначається двома важливими факторами – порядком і свободою, котрі є запорукою стабільності і завжди повинні йти пліч-о-пліч.

Говорячи про правоохоронну функцію держави варто сказати, що від правильного розуміння самого терміну, залежить

імплементація її концептів у життя та перехід поняття з категорії загального і абстрактно-символічного до реального та інструментального. У вітчизняній юридичній науці відсутнє єдине розуміння поняття «правоохоронна функція держави», що у свою чергу виразилося в наявності великої кількості різноманітних поглядів, течій, ідей та думок. Разом з тим, усі ці буцімто нові ідеї, безпосередньо ґрунтуються на напрацюваннях видатних вчених минулого. Виходячи з цього, для правильного трактування досліджуваного поняття ми вирішили звернутися до першоджерел.

Зокрема, Т. Гоббс, у своїй праці «Левіафан», наголошує, що право як суспільний феномен є обмеженим. Правом він вважав всездозволеність власних дій кожної особи, яку назвав «природним правом». Тобто, «природне право» – це абсолютна можливість особи обирати власну форму поведінки, використовувати власні сили на свій розсуд, адже право сили («the right of might») – це закон людської природи.

При цьому, розуміючи складну ситуацію «війни всіх проти всіх», люди об'єднувались заради самозахисту, і за допомогою укладеного між собою договору створили державу, яка повинна захищати їхні права та свободи, припиняючи стан війни всіх проти всіх. У результаті люди обмежили власне природне право для самозахисту та загального блага, уповноважуючи державу, в разі необхідності, застосовувати примус, навіть проти них самих.

Відтак, інструментарієм обмеження власного природного права, та водночас, його охорони і захисту, стали правоохоронні інститути, так звані «силові органи», на які покладено завдання охорони та захисту прав громадян від протиправних посягань інших осіб, а також підтримання громадського (публічного) порядку.

Вважаємо за доцільне акцентувати увагу також на етимології поняття «охорона» та «захист», адже юридична література пішла шляхом відокремлення цих явищ. Так, В. І. Шишкін указує, що охорона являє собою сукупність передбачених нормами права взаємопов'язаних заходів, спрямованих на попередження можливих порушень права, усунення причин, що їх породжують, а також заходів, що сприяють нормальному процесу його реалізації. Захист – це передбачені нормами права дії (заходи) державних і громадських органів, спрямовані на примусове відновлення прав при їх порушенні. Таким чином, охорона є явищем субстанціональним, інституціональним, а захист – феноменом функціональним, інструментальним. Але тут виникає проблема, на яку звертає увагу К. Б. Левченко: якщо захист прав людини пов'язувати з

застосуванням примусових заходів, то поняття «захист» навряд чи може використовуватися при характеристиці діяльності правозахисних (неурядових) організацій, оскільки використання примусу є прерогативою виключно держави та державних правоохоронних органів.

В той же час, більшість дослідників схильні сприймати поліцію як «силове відомство» і прагнуть до того, щоб перетворити її в «службу», що сприйнятлива до потреб населення й безпосередньо підзвітна йому. Суспільство очікує, що працівники поліції будуть приділяти підвищену увагу причинам і попередженню злочинності, а не заходам, прийнятим після скоєння злочинів. У цьому контексті, мова йде про «партнерську модель» взаємодії поліції та громадськості. Таке тлумачення взаємодії громадян та поліції не зовсім правильне, адже називаючи їх «партнерами», ми вкладаємо зміст поняття рівноправність та відокремленість. У такому разі виходить «партнери, однак кожний з власними інтересами». Тому поліція повинна служити своєму народові, а не бути його «партнером», бо саме думка населення є найбільш об'єктивною оцінкою діяльності правоохоронної системи в цілому.

Таким чином, правоохоронна функція держави полягає в діалектичній охороні прав та свобод громадян і водночас їхньому обмеженні (за Т. Гоббсом), а також вона передбачає попередження можливих порушень права, усунення причин, що їх породжують, створення заходів, що сприяють нормальному процесу його реалізації, не забуваючи при цьому основну мету існування правоохоронних органів – служити своєму народові, заради досягнення загального блага.

Одержано 12.10.2017

УДК 340.1

Дмитро Вікторович СЛИНЬКО,

*професор кафедри теорії та історії держави
і права факультету № 1*

*Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент;*

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7960-615X>

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРАВА

Удосконалення процесуальних норм права набуває сьогодні актуального науково-практичного значення. У зв'язку з цим